

Polityka spójności społecznej i gospodarczej oraz konkurencji i ochrony konsumentów UE

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Animacja](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Dlaczego polityka konkurencji jest ważna dla konsumentów?*, 16.04.2012, dostępny w internecie: ec.europa.eu [dostęp 28.05.2020].
- Źródło: Fila, *Najbiedniejsze i najbogatsze regiony UE. Trzy polskie województwa na dole rankingu*, 27.02.2019, dostępny w internecie: forbes.pl [dostęp 28.05.2020].

- Źródło: *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, dostępny w internecie: arslege.pl [dostęp 29.05.2020].
- Źródło: *Wprowadzenie do unijnej polityki spójności na lata 2014-2020*, 06.2014, dostępny w internecie: ec.europa.eu [dostęp 27.05.2020].
- Źródło: *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro. Wybrane problemy*, red. Jan Czekaj, Stanisław Owsiak, Kraków 2010, s. 23–24.

Polityka spójności społecznej i gospodarczej oraz konkurencji i ochrony konsumentów UE

Źródło: domena publiczna.

“ *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro. Wybrane problemy*

Kompetencje dzielone: zarówno kraje członkowskie, jak i Unia mogą podejmować decyzje w dziedzinach objętych ramami prawnymi, ale gdy UE wykorzysta swoje kompetencje w sposób kompetentny, może wykluczyć działanie prawodawcze państw (działania dotyczące rynku wewnętrznego, polityki społecznej, spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, rolnictwa i rybołówstwa (poza ochroną morskich zasobów biologicznych), środowiska ochrony konsumenta, transportu, sieci transeuropejskich, energii, przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, bezpieczeństwa publicznego w zakresie zdrowia publicznego).

Źródło: *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro. Wybrane problemy*, red. Jan Czekaj, Stanisław Owsiak, Kraków 2010, s. 23-24.

Czy twoim zdaniem polityka Unii Europejskiej powinna mieć pierwszeństwo przed interesami poszczególnych państw, czy też na pierwszym miejscu powinny stać interesy

gospodarcze poszczególnych krajów?

Twoje cele

- Zdefiniujesz najważniejsze polityki unijne.
- Przeanalizujesz cele polityk unijnych.
- Ocenisz znaczenie polityki spójności.

Dla zainteresowanych

**Jak przebiegała
gospodarcza integracja
europejska?**

**Rodzaje polityk
publicznych. Modele
polityki gospodarczej**

Polska w UE

**Wybrane zagadnienia
funkcjonowania UE.
Budżet, dochody,
wydatki**

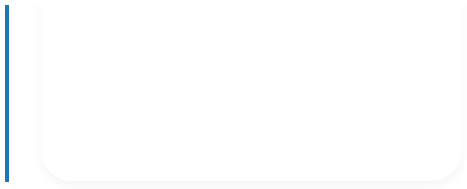
**Wizja przyszłości Unii
Europejskiej**

Fundusze unijne

Budżet unijny

Przeczytaj

Polityka spójności

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Cele polityki spójności na lata 2021–2027

1. **Inteligentniejsza Europa** – cyfryzacja, innowacje, wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz zaawansowane technologie.
2. **Bardziej zielona Europa** – transformacja energetyczna, odnawialne źródła energii (OZE), ochrona klimatu i gospodarka obiegu zamkniętego.
3. **Lepiej połączona Europa** – rozwój sieci transportowych i cyfrowych.
4. **Europa o silniejszym wymiarze społecznym** – edukacja, rynek pracy, włączenie społeczne i ochrona zdrowia (realizowane m.in. przez program FERS).
5. **Europa bliżej obywateli** – zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich.

Regiony w UE

Aby łatwiej zarządzać programami i porównaniami statystycznymi, utworzono w ramach UE tzw. [system NUTS](#) – wspólną klasyfikację jednostek terytorialnych do celów statystycznych. Podzielono UE na 274 regiony na tzw. poziomie NUTS 2, według którego w każdym z regionów żyje od 800 tys. do 3 mln mieszkańców. Związane jest to z tym, że każde państwo ma swoje własne podziały administracyjne, a dla potrzeb unijnych należało je ujednoczyć. W Polsce regionem jest województwo. Ponadto, w ramach współpracy transgranicznej

tworzone były i są tzw. „Euroregiony”, które w ramach UE nie mają statusu prawnego, ale są często partnerami

w różnego typu projektach promujących współpracę terytorialną i nie tylko. Euroregiony reprezentuje Stowarzyszenie Europejskich Regionów Przygranicznych.

Polska podzielona na regiony NUTS 1 (od 3 do 7 mln mieszkańców)

Źródło: Aotearoa, licencja: CC BY 3.0.

Polityka gospodarcza UE

W ramach polityki gospodarczej ustanowiono tzw. **europejski semestr**. Pozwala on koordynować politykę gospodarczą w całej Unii Europejskiej i umożliwia krajom UE omawianie planów gospodarczych i budżetowych oraz monitorowanie postępów w określonych porach roku. Najważniejsza część procedury przypada na pierwszą połowę roku (styczeń-czerwiec), stąd nazwa „semestr”.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Procedury związane z europejskim semestrem mają ściśle określony przebieg:

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Mogą też otrzymać zalecenie, by skorygować zakłócenia równowagi makroekonomicznej. Druga połowa roku to tzw. **semestr krajowy**, podczas którego państwa członkowskie opracowują swój budżet na kolejny rok, uwzględniając otrzymane zalecenia.

Koordynowanie polityki gospodarczej jest ważne, ponieważ gospodarka UE, wraz z gospodarką Chin i USA, należy do największej trójki świata. Ponadto w ramach UE utworzono tzw. [jednolity rynek](#), czyli wspólny rynek UE, w ramach którego obowiązują cztery swobody mocno wpływające na politykę gospodarczą.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Polityka konkurencji

Głównym zadaniem z zakresu polityki konkurencji jest zapewnienie przedsiębiorstwom sprawiedliwych i równych warunków prowadzenia działalności,

przy jednoczesnym pozostawieniu przestrzeni dla innowacji czy rozwoju małych firm. Stąd szczególnie duże przedsiębiorstwa nie powinny wykorzystywać swojej pozycji do narzucania warunków dostawcom czy klientom. Instytucje unijne, a zwłaszcza Komisja Europejska, mogą nakładać na przedsiębiorstwa kary za tego rodzaju działalność, która prowadzi do wzrostu cen. Unia Europejska jest członkiem założycielem Międzynarodowej Sieci Konkurencji (ICN). Współpracuje także z organami międzynarodowymi i krajowymi w związku z ocenianiem przypadków naruszeń zasad konkurencji.

Ochrona praw konsumenta w UE

Najważniejszym organem prowadzącym w ramach UE politykę konsumencką jest Komisja Europejska. Prowadzi ona m.in. system Rapex, zapewniający wysoki poziom ochrony zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów. Ponadto dzięki niemu następuje szybka wymiana informacji o niebezpiecznych produktach wprowadzanych do obrotu w państwach członkowskich UE. W pracach dotyczących przepisów mających na celu ochronę konsumentów w instytucjach unijnych Polskę reprezentuje Prezes UOKiK, który współdziała ze swoimi odpowiednikami z innych państw członkowskich.

Słownik

Jednolity akt europejski

umowa międzynarodowa zawarta w ramach Wspólnot Europejskich w 1986 r. rewidująca założenia Traktatów rzymskich z 1957 r.; ustanowiła powstanie wspólnego rynku i zreformowała szereg instytucji, umożliwiając tym samym dalszą integrację europejską

jednolity rynek

wspólny rynek UE i krajów trzecich, będący etapem integracji gospodarczej

polityka konkurencji

polityka, której głównym celem jest zapewnienie przedsiębiorstwom sprawiedliwych i równych warunków prowadzenia działalności przy jednoczesnym pozostawieniu przestrzeni dla innowacji czy rozwoju małych firm

polityka spójności

polityka adresowana do wszystkich regionów i miast w Unii Europejskiej, której celem jest wspieranie zatrudnienia, konkurencyjności przedsiębiorstw, wzrostu gospodarczego i zrównoważonego rozwoju oraz podniesienie jakości życia obywateli

system NUTS

NUTS (fr. Nomenclature des unités territoriales statistiques); Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych to standard geokodowania rozwinięty w Unii Europejskiej na potrzeby identyfikowania statystycznych jednostek terytorialnych

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)

główny akt prawa pierwotnego Unii Europejskiej, obok Traktatu o Unii Europejskiej

zasada pomocniczości

zasada, według której władza powinna realizować jedynie te zadania, które nie mogą być dobrze zrealizowane przez jednostki niższego szczebla lub samo społeczeństwo

Animacja

Polecenie 1

Zapoznając się z animacją, zwróć uwagę na cele podstawowych polityk UE, a następnie wykonaj ćwiczenia.

Trwa wczytywanie danych...

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D8DQiPlar>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie filmowe lekcji pod tytułem *Równe szanse dla wszystkich*.

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 3

Ćwiczenie 4

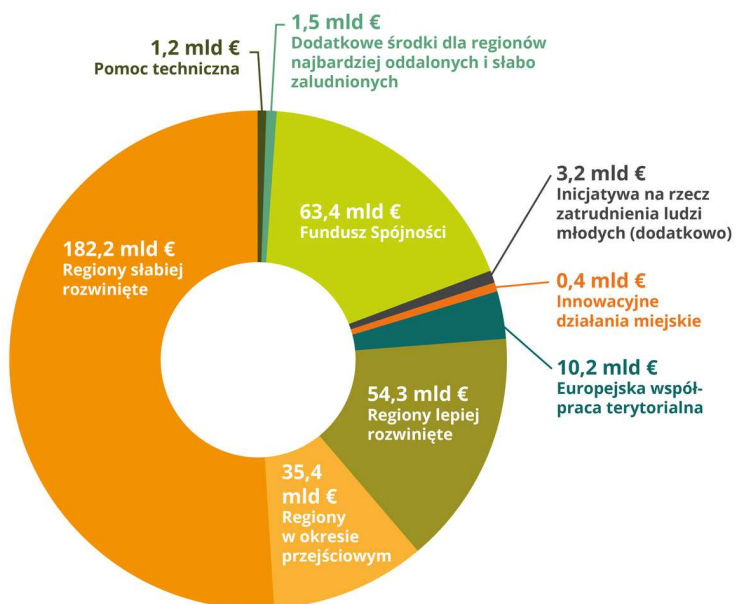

Ćwiczenie 5

Zapoznaj się z wykresem i wykonaj ćwiczenie.

Finansowanie ze środków polityki spójności w latach 2014–2020 (351,8 mld €)

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj polecenie.

” Fila

Najbiedniejsze i najbogatsze regiony UE. Trzy polskie województwa na dole rankingu

Stolica Polski znalazła się na 19 miejscu wśród najbogatszych regionów UE z PKB per capita wynoszącym 152 proc. średniej unijnej. Wśród najbiedniejszych obszarów wspólnoty są jednak aż trzy polskie województwa.

Jak wynika z opublikowanych przez Eurostat danych, zamożność mieszkańców województw: lubelskiego, warmińsko-mazurskiego i podkarpackiego wynosi kolejno 48 proc. i 49 proc. (warmińsko-mazurskie i podkarpackie) średniej unijnej.

Najbiedniejszym obszarem w UE jest północno-zachodnia Bułgaria, gdzie PKB per capita wynosi 31 proc. średniej wszystkich państw członkowskich. Bułgarskich regionów w zestawieniu 20 najuboższych jest najwięcej, bo aż pięć. Tylko nieco lepiej sytuacja wygląda, jeśli chodzi o Węgry – w dolnej 20 są cztery regiony tego kraju, podobnie jak z Grecji. Na dole w zestawieniu znalazły się też zamorskie terytoria Francji, takie jak leżąca na Oceanie Indyjskim wyspa Majotta, czy okręgi rumuńskie. (...)

W samej Polsce, poza Warszawą, żaden region nie zbliża się nawet do przeciętnego poziomu bogactwa w UE. Najbliżej jest woj. dolnośląskiemu, którego PKB per capita wynosi 77 proc. średniej UE. Na kolejnym miejscu znalazły się wielkopolskie (76 proc.), śląskie (72 proc.) oraz pomorskie (67 proc.).

Z danych Eurostatu wynika, że trzy czwarte populacji krajów UE żyje w regionach, gdzie PKB per capita jest wyższy niż 75 proc. średniej całej Unii. Zaprezentowane przez Europejski Urząd Statystyczny dane dotyczą PKB per capita wyrażonego w parytecie siły nabywczej. Dotyczą one roku 2017 r.

Źródło: Fila, *Najbiedniejsze i najbogatsze regiony UE. Trzy polskie województwa na dole rankingu*, 27.02.2019 r., dostępny w internecie: forbes.pl [dostęp 28.05.2020 r.].

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj polecenie.

” Dlaczego polityka konkurencji jest ważna dla konsumentów?

Polityka konkurencji polega na stosowaniu reguł zapewniających uczciwą konkurencję między przedsiębiorstwami. Dzięki temu wzrasta wydajność firm i rozwija się przedsiębiorczość, konsumenci mają większy wybór, jakość towarów i usług rośnie, a ich ceny spadają.

Niskie ceny dla wszystkich: Najprostszym sposobem na uzyskanie wysokiego udziału w rynku jest oferowanie lepszych cen. Na rynkach konkurencyjnych ceny są utrzymywane na niskim poziomie. Jest to korzystne nie tylko dla konsumentów - gdy więcej osób stać na dane produkty, przedsiębiorstwa mają motywację do produkcji, a gospodarka się rozwija.

Wyższa jakość: Konkurencja zachęca również przedsiębiorstwa do podwyższania jakości sprzedawanych produktów i usług, aby przyciągnąć więcej klientów i zwiększyć swój udział w rynku. Jakość może oznaczać różne rzeczy: trwalsze lub lepiej działające produkty; lepsze wsparcie posprzedażne i techniczne; bardziej przyjazną i lepszą obsługę.

Większy wybór: Na rynku konkurencyjnym przedsiębiorstwa starają się, aby ich produkty różniły się od pozostałych. Skutkiem jest większy wybór, dzięki czemu konsumenci mogą wybierać produkty, które ich zdaniem przedstawiają odpowiedni stosunek ceny do jakości.

Innowacje: Aby móc oferować taki wybór i wytwarzać lepsze produkty, przedsiębiorstwa muszą być innowacyjne w swoich pomysłach, projektach, technologiach produkcji, usługach itp.

Lepsi konkurenci na rynkach światowych: Dzięki konkurencji w UE europejskie przedsiębiorstwa są silniejsze również poza nią i mogą stawić czoła światowej konkurencji.

Źródło: *Dlaczego polityka konkurencji jest ważna dla konsumentów?*, 16.04.2012 r., dostępny w internecie: ec.europa.eu [dostęp 28.05.2020 r.].

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj polecenie.

” Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

Art. 121. Polityki gospodarcze Państw Członkowskich jako przedmiot wspólnego zainteresowania

1. Państwa Członkowskie uznają swoje polityki gospodarcze za przedmiot wspólnego zainteresowania i koordynują je w ramach Rady, zgodnie z artykułem 120.

2. Rada, na zalecenie Komisji, opracowuje projekt ogólnych kierunków polityk gospodarczych Państw Członkowskich i Unii oraz składa sprawozdanie Radzie Europejskiej. Rada Europejska, na podstawie sprawozdania Rady, debatuje nad konkluzją w sprawie ogólnych kierunków polityk gospodarczych Państw Członkowskich i Unii. Na podstawie tej konkluzji Rada przyjmuje zalecenie określające te ogólne kierunki. Rada informuje Parlament Europejski o swoim zaleceniu.

3. W celu zapewnienia ściślejszej koordynacji polityk gospodarczych i trwałej konwergencji dokonań gospodarczych Państw Członkowskich, Rada, na podstawie sprawozdań przedstawionych przez Komisję, nadzoruje rozwój sytuacji gospodarczej w każdym z Państw Członkowskich i w Unii, jak również zgodność polityk gospodarczych z ogólnymi kierunkami określonymi w ustępie 2 oraz regularnie dokonuje oceny całościowej. Dla potrzeb tego wielostronnego nadzoru Państwa Członkowskie przesyłają Komisji informacje o ważnych środkach, które przyjęły w dziedzinie swej

polityki gospodarczej oraz wszelkie inne informacje, które uznają za niezbędne.

4. Jeżeli w ramach procedury, o której mowa w ustępie 3, zostanie stwierdzone, że polityki gospodarcze Państwa Członkowskiego nie są zgodne z ogólnymi kierunkami, o których mowa w ustępie 2, lub zagrażają prawidłowemu funkcjonowaniu unii gospodarczej i walutowej, Komisja może skierować do danego Państwa Członkowskiego ostrzeżenie. Rada, na zalecenie Komisji, może kierować do danego Państwa Członkowskiego niezbędne zalecenia. Rada, na wniosek Komisji, może zdecydować o podaniu swoich zaleceń do publicznej wiadomości. W zakresie niniejszego ustępu, Rada stanowi, nie biorąc pod uwagę głosu członka Rady reprezentującego dane Państwo Członkowskie. Większość kwalifikowaną pozostałych członków Rady określa się zgodnie z artykułem 238 ustęp 3 litera a).

5. Przewodniczący Rady i Komisja składają sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu dotyczące rezultatów wielostronnego nadzoru. Przewodniczący Rady może być wezwany do stawienia się przed właściwą komisją Parlamentu Europejskiego, jeśli Rada podała swoje zalecenia do publicznej wiadomości.

6. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, mogą przyjąć szczegółowe zasady procedury wielostronnego nadzoru, o której mowa w ustępach 3 i 4.

Źródło: *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, dostępny w internecie: arslege.pl [dostęp 29.05.2020 r.].

Dla nauczyciela

Autorka: Małgorzata Krzeszowska

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Polityka spójności społecznej i gospodarczej oraz konkurencji i ochrony konsumentów UE

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

XIV. Integracja europejska.

Uczeń:

11) charakteryzuje działalność Unii Europejskiej w polityce spójności społecznej i gospodarczej oraz konkurencji i ochrony konsumentów.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wymieni najważniejsze polityki unijne;
- przeanalizuje cele polityk unijnych;
- oceni efekty polityki spójności w UE.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- burza mózgów;
- debata;
- układanka ekspercka.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Podanie tematów i celów lekcji.
2. Burza mózgów. Uczniowie wypisują na tablicy skojarzenia z zagadnieniem „polityki unijne”. Następnie podkreślają najważniejsze z nich.

Faza realizacyjna

1. Podział na cztery grupy. Każda losuje jedną z polityk: spójności, gospodarczą, konkurencji lub ochrony konsumentów. Następnie zapoznaje się z tymi częściami sekcji „Przeczytaj” i animacji, które jej dotyczy. Na tej podstawie tworzy definicję polityki i analizują jej cele.
2. Układanka ekspercka. Następuje zmiana grup w taki sposób, by w każdej nowej grupie znaleźli się przedstawiciele wszystkich zespołów. Uczniowie wymieniają się informacjami i dzielą się wiedzą. Na koniec wybrane osoby podsumowują każdy rodzaj polityki unijnej.
3. Uczniowie wykonują ćwiczenia 5 i 6 z sekcji „Sprawdź się”.
4. Debata na temat polityki spójności w UE. Uczniowie, wypowiadając się, pamiętają nie tylko o celach, ale i efektach tej polityki. Mogą też odwołać się do przykładów z własnej okolicy. Na koniec wybrana osoba podsumowuje debatę.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie wykonują ćwiczenia dołączone do animacji.

Praca domowa:

Uczniowie wykonują pozostałe ćwiczenia.

Materiały pomocnicze:

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, eur-lex.europa.eu.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Na podstawie animacji uczniowie mogą stworzyć mapę myśli.